

által azon törvényt állapította meg a Teremtő, hogy a tudás munka eredménye legyen.

Ez az eset azonban nem áll fenn a vivisectionnál, melynél az állatok kegyetlen kinzása s megölése kizárja a nemes emberi érzelmeknek egyáltalán létezését. Pedig a tudomány, a lélek világa, hideg fény; az élet tündöklő napja csak úgy lesz, ha a mindenható szeretet melege egyesül vele!

De nemcsak szívérzelmek szólnak a vivisectió ellen, de a józan ész szava is. Ami immár annyi és annyi eltompult lelketű embert foglalkoztat és vonz, a mi oly sokak rosszul értelmezett alacsony, szenvedélyes kíváncsiságának tesz eleget borzalmas érdekességével, az a tudomány lényegére nézve semmi fontossággal, semmi előreindító erővel nem bír. A vivisectorok belemerülve a teremtés parányainak vizsgálásába, szem elől tévesztik a mindenség végtelen nagyságát, időnk rövidségét, az óriás talányhalmazt, mely megfejtésre vár a végcél elérésére, a tudásig, s a munkaerőt, mely a tehetséget tévedésekre áldozva, haszon nélkül folyton fogy. És szem elől tévesztik mindenek felett, hogy az embernek magasabb rendeltése nem szolgálni, hanem önállóan küzdeni a cél elérésére; azért tökéletesebb alkotásánál fogva nagyobb kötelességei is vannak, a melyeket nemcsak az életszükségletek megszerzése ró reá, s a melyekben, mint az állatoknál van, nem pusztán ösztön vezérli, hanem kötelessége érvényre juttatni keblében azt az érzelmet is, a melyet a Mindenható oltott belé, a mely a legmagasztosabb, legönzettelenebb, a melynek nyilatkozni kell minden, magas vagy alacsony sorsu érző lény nyel szemben — az isteni könyörület.

Ez vezérli helyes uton a szellemet, ennek a melegével eltelve képes csak a lélek betölteni magasztos rendeltetését, s ennek a szava szólal meg bennünk most, hogy utját állja egy romboló szörny pusztításainak, mely oktalan, de ártatlan áldozatokat kíván álcélnának kielégítésére.

A budapesti róm kath. tanítónő-képző részéről:

Az állatvédelemről.

— Értekezés. —

Irta: AMBRÓZY MARGIT.

Elpirul az emberiség ama cselekedetek miatt, melyeket a fiziologusok hideg vérrel az állatokon elkövetnek, különösen borzasztók azon kinzások, melyeket a rosszszívű ember, a kegyetlen gyermek az alárendelt állaton elkövet.

Ma egy rideg századdal állunk szemben. Egy oly századdal, mely teljesen a tudományoknak szenteli magát, s azt hiszi, hogy nincs más feladata, mint mindennek fölfedezni a nyitját, s a sziveket mindinkább elidegeníti a valódi tudástól, mely Istent

ismeri el mindennek végokául. Ily esetben nehéz gyöngye tehetségű egyénnek egy általánosan elterjedt hiba ellen fölszólalni, s én gyöngeségem tudatában csak Istennek vélek tetsző dolgot cselekedni, ha az állatok védelmére pár sort írok.

«Az ember és az állat közti legfeltűnőbb különbség nem az értelem és erkölcsben, mert e vezércsillagnak legalább szikrai föltalálhatók a legalantabb álló állatoknál is, de a vallásosságban rejlik, ami sem nem vélemény, sem nem puszta hangulat, hanem az ember belső szívvilágában nyilatkozik.»

Ha tehát különösen a vallás, ez isteni szikra, tesz oly nagy különbséget az emberiség és az állatvilág között, méltó, hogy annak törvényeit megtartva, kiméletet tanusítsunk minden teremtetett élő lény iránt. Pedig fájdalom, napjainkban igen kevés könyörületes szívü emberrel találkozunk. Korunk a tudományok tömkelegébe merült, az érzelmek nevelését elhanyagolja, s ezért van a keményszivűség oly nagy mérvben elterjedve. Pedig semminemű nemes érzéssel nem fér össze az állatkinzás, legkevésbbé egy nemesen érző szívvvel! S mit ér egy ember nemes szív nélkül?

Elfeledik a mai nevelők, hogy inkább születtünk élni, mint gondolkodni, s hogy egy ember csak akkor igazán művelt, ha minden gondolata nemes tettet hoz létre. A gyermek hasonló a növényhez, mely olyanná fejlődik, aminő a légkör, melyben lélekezik. Az ő számára a legjobb erkölcsstan a példa, tudniillik azok példája, kiket szeret. A gyermek szíve természetből még jó, önzetlen és szeretetteljes. Tehát ifju, zsenge korban kezdjük a nevelést, mikor fogékony még az a szív, mert a későbbi szigor soha sem pótolandja azt, mit a hanyagság az ifju szívek nevelésénél elrontott.

A gyermek első nevelője a család. Ha a szülők példát akarnak adni gyermekeiknek, igyekezzenek magukat példaképekké tenni. Mint tudjuk, érzelmet csak érzelem nevelhet. Ha tehát a szülő az állatok iránti könyörületet be akarja oltani gyermeke szívébe, szükséges, hogy ő maga a legnemesebb érzelmektől legyen áthatva, és maga se bántson, ne kinozzon állatot, főképp nem a gyermek előtt. Igen jó hatással van ez irányban a gyermekre a szoktatás.

A gyermek minél előbb szokja meg azt, ami később kötelessége leend. Követeljünk tőle kiméletet az állatok iránt. Még a legyet se ölje meg kinozással. A házi állatokat ne üsse, ne kergetse, mert azok is érzik a fájdalmat.

Mig otthon a családban leginkább a példa és szoktatás jön előtérbe, addig a népiskolában ezek mellett főképp az oktatást használjuk nevelési eszközül. Egyik főfeladata a népiskolának oktatás által olyképp hatni a gyermek szívére, hogy az állatokat, mint Isten teremtményeit szeresse.

Vannak oly gyermekek, különösen faluhelyen a fiuk, kik a madárfészkeket kirabolják, a tojásokat összetörik. Ez mindenesetre kegyetlenség az állatokkal szemben, de káros az embereknek is,

mert ahol a madarak nem pusztítják a rovarokat, ott kivész minden gyümölcsfa, ezzel tehát magunknak is ártunk. A tanító ne engedjen meg soha oly dolgot a gyermeknek, mivel fájdalmat okozhat egy állatnak, ilyen például egy légynek kitépni a szárnyát, egy macskának becsipni a farkát stb. Az ilyen játék keményíti a szíveket, s csak a rosszszívű gyermeknek okozhat örömet. Rendszeresen a játékban tünteti ki a gyermek benső világát, s játékban lehet megítélni, hogy mi lesz belőle később!

Tanítsuk meg a gyermekeket arra, hogy az állat szintén egy felsőbb lénynek, Istennek művészi alkotása, hogy az állat épp úgy érez, habár nem is tudatosan, mint akár az ember! Továbbá tanítsuk meg a gyermeket arra, hogy lovakkal tulságos terhet huzatni, vagy kutyákat tehervonásra alkalmazni állatkinzás. Néhol szoktak a fiuk lepke-rovar gyűjtéssel foglalkozni, tanítsuk őket oly módra, melylyel az állatot gyorsan megölhetik. — Hathatunk a gyermek lelkére közvetve is, ha egyes elbeszéléseket mondunk nekik, melyekben valamely állatnak szép tulajdonságai vannak feltüntetve, ilyen például: a «hü eb». «Androkus és a hálás oroszlán» című elbeszélések. A tanító minden alkalomkor térjen ki, s beszéljen a gyermekeknek arról, hogy mily hasznosak reánk nézve az állatok. Erre sok alkalma van a tanítónak az állattan tanításánál.

Ha az értelmet ismeretekkel gazdagítjuk, a gondolkodást fejlesztjük, miért nem lenne szent kötelességünk a gyermek kedélyének fejlesztése is. Utóbbinak elhanyagolása oka annak, hogy annyi kegyetlenséget és keményszívűséget találunk az értelmileg művelt osztálynál is. — A kedélynevelés első sorban a családnál, s később a népiskolában a még lágy szívű ifjúságnál kezdődjék. Ha népiskoláinkban az ész mellett nem mulasztják el a kedélyt is nevelni, akkor lesz majd társadalmunk valóban művelt, s akkor az állatokkal való kegyetlenség sem lesz annyira elterjedve a társadalom különböző rétegeiben, mint napjainkban. A szíveket kell tehát nevelni és nemsíteni! Jobb mindig egy olyan ember, kinek tévedései a főből, mint olyan, kinek hibái a szívből erednek!

A győri állami tanítónőképző részéről:

Vége jó, minden jó.

Irta: ALBERT JOLÁN.

«Legyetek könyörületesek.»
(Szentírás.)

Szatmármegye északkeleti szegletében, ott hol a Tur folyócska aranyat csillogtatva homok szemeséi közt, kigyózva suhan tova, ma festői látvány tárul a szemlélő elé. A Kárpátok eltörpülni készülő ágai játszó gyermekesoport módjára koszoruba fonódnak mégegyszer, s mintegy 16 falucskát, ezek közt a kies fekvésű Bikszádot